

SOO

LIZA MARKLUND

Rootsi keelest tõlkinud Li Laanemets

ÖÖ VASTU 15. AUGUSTIT 1990

PUTUKATE SUMIN JUHATAS päästemeeskonnale teed, tuhandete verejanuliste putukate summutatud mühin. Lapse aset katnud putukavõrk oli tuulega minema lennanud. Tekk oli pealt vajunud, parema jala sokk ära tulnud. Säased, par-mud, sõgelased, kihulased ja habesääsklased olid kõik näi-nud võimalust, mida beebi endast kujutas, ning asunud ühisele ja armutule rünnakule. Väike näoke oli tundmatu-seni üles paistetanud, täis kuplasid ja sinakaspunane, sil-mad kinni paistetanud. Käed ja sokita jalg olid paksud nagu pakud. Kärbised ronisid ta suust sisse ja välja.

Ta oli juba ammu lakanud nutmast.

Teda peeti surnuks, muud variandid näisid ebaloogili-sed, aga kui koerajuht Petterson lapse üles tõstis, siis ta niuksatas.

See oli nagu ime.

Kiirabi viis ta vilkurite saatel Stenträski haiglasse. Peale kiiret läbivaatust traumapunktis rahunes olukord tundu-valt. Tüdrukul oli vedelikupuudus ja ta oli tugevalt alajahtu-nud, seisund oli kriitiline, kuid mitte eluohtlik. Ta puhastati putukatest, mähiti soojendamiseks tekkide sisse, sai til-guti ja lutipudeli vedelikupuudusega võitlemiseks ning väi-kese doosi kortisooni kipituse ja sügeluse vastu. Oli teatav püsivate kahjustuste oht, kuid mitte vältimatu, vähemalt oli selline tolle hetke hinnang. Võimalik, et kõige hullematest putukahammustustest jäävad talle armid. Kuid neljakuusele lapsele ei jää selline trauma meelde. See oli üldine arusaam

üheksakümnendate algul ning on suurelt jaolt selline ka tänapäeval.

Tollet ööl paistis kuu, tähed sirasid selgelt ja udu hõljus soo kohal. Varjud olid sügavad ja sinised.

Kella kolme paiku hakkas taevast õrnalt haigetama. Päikesetõusuni oli veel mõni tund aega, kuid tulede ilmumine vähendas kontraste. See lihtsustas muidugi tüdruku ema, 27-aastase Helena Stormbergi otsinguid. Pärast lapse leidmist keskenduti otsingutes soo loodeosale.

Tüdruk oli lebanud helerohelises BabyBjörni kandekotis, sellises kaasaskantavas sangadega riidest kookonis, mis oli üheksakümnendate alguses populaarne. Õlgedest pununud marjakorv seisis seal kõrval, pooleldi marju täis.

Politseikoer Charlie, kes oli üks lääni osavamaid, leidis murakakorvi kõrvalt üsna varsti naise jäljed üles. Nad kõndisid ringiratast üle mätaste ja ümber põõsaste, naine oli ilmselgelt tükk aega ringi kõndinud ja marju korjanud. Lõpuks leidis koer jälje, mis erines teistest. See juhatas otse sohu. Koerajuhil, Pitholmi politseiinspektoril, kelle nimi, nagu juba öeldud, oli Petterson, oli raske koerale järgneda. Ta pidi neli või viis korda peaaegu sisse vajuma, enne kui Charlie lõpuks samblal seisma jäi. Seal, mõnesaja meetri kaugusel marjakorvist ja imikust, lõhn kadus.

Seda kohta ümbritseval peegelsiledal sooveel heljusid mõned vesijooksikud. Peale selle polnud mingit märki ühestki elusolendist, ei inimesest ega loomast. Kidurate mändide siluetid öötaeva taustal peegeldusid selles hallikaspruunis soovees, peegelsiledas ja liikumatus.

Helena Stormberg oli sõna otseses mõttes maa alla vajunud.

See tõdemus tabas päästemeeskonda samal hetkel, mil päike kirdest üle mägede kerkis. Kõik sellest meeskonnast teadsid rahvajuttu, kuidas inimesed olid kukkunud ja põhjatu soo oli nad endasse neelanud. Kuidas nad rändasid

uduna läbi öö, ulgudes oma halinat mäelõhede ja männilatvade vahele. Sellised mõtted jooksid peast läbi meestel, kes otsides raba läbi kammisid. Maailm nende ümber jäi mõneks hetkeks haudvaikseks, nagu oleks linnud, tuuleiilid ja järvekonnad üksmeelselt hinge kinni hoidnud.

Seejärel värvus maailm erekollaseks ja sümfoonia läks käima: eikuski tuli torm, haavalehed kohisesid, soogaas kihises, salulehelinnud juubeldasid koiduvalguse üle.

Ottingud jätkusid pööraselt järjest suuremal alal ja viieteistkümnenda augusti hommikul kell pool kaheksa leiti Helena tumesinine tuulepluus. See lebas niiskena kadakapõõsal soo ääres, peaaegu kilomeetri kaugusel lapsest ja marjakorvist. Parempoolsest taskust leiti tema auto- ja koduvõtmed. Põuetaskus oli rahakott sularaha, juhiloa, pangakaardi ja piipariga.

Sukeldumised tema kadumise kohas toimusid rasketes tingimustes ja olid tuukritele väga ohtlikud. Need ei andnud mitte mingeid tulemusi.

Helena Stormbergi surnukeha ei leitud mitte kunagi. Temast ei kuulnud enam kunagi midagi.

Niisiis puhkas ta kuskil Kallmyreni soos, hällitajateks turbasammal, seemed, vetikad ja fossiilid.

Vahel räägiti, et ta laulab üle raba, tihti just hilissuvistel öödel nagu siis, kui ta kadunuks jäi.

Räägiti, et ilmselt kurblikke hällilaule.

ESIMENE OSA

WIKING

REEDE, 21. AUGUST 2020

Kolmkümmend aastat hiljem

OOTESAAL ASUS STENTRÄSKI haigla teisel korrusel ja selle seinad olid roosat värvi. Laekarniisi all hõljusid pehmed helesinised pilved, värv oli mõnest kohast veidi jooksma hakanud. Hea tahtmise korral võis neid pidada pilvepisarateks.

Wiking Stormberg tundis, et oma politseivormiga ei sobi ta siia. Oli nii koroona- kui ka puhkusteaeg, nii et ta pidi väljakutseks valmis olema. Koju riideid vahetama minna poleks olnud aega.

Selliste asjade peale mõtles ta sel hommikul seal istudes, enne kui kõik lahti läks. Et ta läheb ja ostab teel tööle Holmdahli kohvikust lihapallivõileiva ja palub Carina Burstrandil joogiautomaati täita. Nagu elu viimasel kolmekümnel aastal oli kulgenud.

Ta pääses doktor Changi juurde peaaegu kokkulepitud ajal. Seinad olid teistsugust pastelset tooni, helekollased, aknast avanes vaade parkimisplatsile. Uduvine lasus niiskelt ja hallilt ja raskelt asfaldi ning mootorisoojenduspostide kohal.

„Biopsia vastus tuli eile pärastlõunal,” lausus doktor Chang. „Uudised ei ole head.”

Wiking istus liikumatult, käed ristis. Talle ei meeldinud haiglad, aga doktor Chang oli tore mees ja hea arst, see oli üldine arvamus. Ta polnud mingi ajutine arst, juba palju aastaid Stenträskis töötanud.

„Tuleb välja, et vähirakud on sattunud lümfisüsteemi,” ütles arst. „Me ei tea veel täpselt, mida see tähendab. Mõnikord on lümfisõlm ise kahjustatud, aga tavaliselt asub põhikolle kuskil mujal, peaaegu alati kuskil lähedal ...”

Wiking vahtis talle otsa. Doktor Chang oli pärit Taiwanist, tema vend oli samuti arst. Ilmselt oli tulnud Rootsi juba lapsena, keeleoskus oli perfektne.

„Mis mõttes?” küsis Wiking. „See oli mandlipõletiku proov.”

„Mandlipõletikul pole vähiga midagi pistmist. Me leidsime biopsiast lamerakulise kartsinoomi rakke. See on silma-, nina- ja kurgupiirkonna kõige tavalisem vähivorm. Peab tegema mitmeid uuringuid, enne kui me saame ...”

„Oodake nüüd,” ütles Wiking. „Ma pole haige. Kurgus kipitab lihtsalt ja ma olen veidi väsinud ...”

Arst vaatas talle vaikides otsa. Wiking libistas pilgu üle ruumi, otsis mingit pidepunkti. Ta ootas, et arusaamine jõuaks kohale, ootas seda rahu peale vastuse saamist, ohet, et peab veel alla röntgenisse minema või veel ühe vereproovi andma. Seda kerget häbitunnet, et oli ilmaasjata haigekassa raha raisanud. Neid ei tulnud. See oli midagi muud, tunne, nagu oleks ta visatud basseini sügavamasse otsa, ilma et oskaks ujuda.

„Lamerakuline vähk?” ütles ta.

„See asub selles piirkonnas,” vastas arst. „Mandlites, süljenäärmetes või häälepaeltes.”

Wiking lükkas oma tooli tahapoole, tahtis sõnadest kaugeemale liikuda.

Sügav skeptilisus.

Ta oli käinud proove andmas, sest Josefin oli tänitanud, et tal võib olla mandlipõletik, või äkki mingit sorti pikaajaline koroonaviirus. Tal oli võib-olla tarvis antibiootikume või mingit toidulisandit.

„Kas asi võib olla koroonas?” pakkus ta välja.

Arst vaatas talle rahulikult ja asjalikult otsa.

„Koroonaviirus ei tekita vähki, vähemalt niipalju kui me hetkel teame. Need muutused on sul olnud ju kaua, võib-olla mitu aastat. Aga lamerakuline vähk on ravitav. See areneb aeglaselt, aga me alustame uuringutega ikkagi nii kiiresti kui võimalik.”

Wiking vaatas välja parkla poole. Ta oli seal ükskord seksinud, ema Karini vanas Golfis.

„Te ütlesite, et see asub selles piirkonnas? Mida see tähendab?”

„Tegemist pole algkoldega. Me peame selle üles leidma. Seepärast on vaja teid kiiremas korras opereerida, me eemaldame teie mandlid ja vaatame, kas kolle on seal. Ma broneerin teile Sunderby haiglasse 31. augustiks operatsiooniaja.”

Jumal küll, tal polnud selleks aega.

„Lõikus? Kümne päeva pärast?”

„Me võtame ka hulga koeproove. Peale selle, et proovime leida primaarkasvajad, vaatame, kas kasvaja on levinud, kas see on läinud üle paremale poole või kas teil on veel metastaase. Pärast seda jääte te haiguslehele.”

Jah, see kõlas ju mõistlikult. Ta noogutas.

„Kui kauaks?”

„Oleneb sellest, mida me leiame. Üheks aastaks, ma arvan.”

Ta jõllitas arstile otsa.

„Üheks aastaks?”

„On välja töötatud strateegiad selle kohta, kuidas me jätkame,” ütles doktor Chang. „Teile tehakse Sunderby haiglas üksjagu uuringuid ja seejärel arutatakse teie juhtumit arstide konsiiliumil Umeås. Tulemus sõltub sellest, mida leitakse.”

Väljatöötatud strateegiad. Suur arstide konsiilium. Ta polnud esimene inimene, keda see haigus oli tabanud, ega esimene inimene, kes oli saanud sellise info siin ruumis. Ta polnud võib-olla isegi mitte esimene sel päeval. Ometi oli selline tunne. Et ta oli ainukordne. Haigestunud.

Ta polnud selline inimene, kes vähki haigestuks.

„Millised võimalused siis on?” küsis ta ja tal õnnestus seda teha asjaliku tooniga. „Milliseid tööriistu teil sahtlis on?”

„Me räägime kiiritusest, rakumürgist ja operatsioonist.”

Pea käis ringi. Asi oli tõsine. Nad räägivad tõesti tema kiiritamisest, nagu oleks ta päris vähipatsient.

„Kui tõsine see asi siis on? Kas ma suren sellesse?”

Ta ütles seda naljatades, andis arstile võimaluse rasked sõnad naeruga eemale peletada ja lasta tal lahkuda, naerdes ja õlale patsutades.

Kuid doktor Chang isegi ei naeratanud.

„Ma loodan, et mitte,” ütles ta.

Ta jõudis jaoskonda seda õieti märkamata. Unustas nii võileiva kui ka joogiautomaadi, kõndis vastuvõtulauast ja köögist mööda kedagi teretamata ja sulges enda järel oma kabinetti ukse.

Ta ei hakka guugeldama. Mitte sellepärast, et ta kippus olema veidi hüpohondriiline, vaid ta teadis, et guugeldada ei tohi.

Wiking oli just arvutis otsingumootori avanud ja trükkunud sisse LAMERAKULINE VÄHK, kui Carina Burstrand koputamata tema kabinetti sisse tatsus, täpselt nagu tal kombeks oli. Wiking pani otsingumootori kinni.

„Sissemurdmine,” ütles Carina, asetaskäsitsi kirjutatud paberilipiku tema kirjutuslauale ja jäi sinna seisma. Kui ta ei üritanudki seda paberit otsekohe üles võtta, pani Carina oma käe selle peale. Rõhutatult.

„Johan Björkmani juures üleval Pålbergetis,” lausus ta.

Ta vaatas Carinale otsa, heldene aeg. Björkman oli nii jahimees kui ka kodukaitsemees.

„Relvad?”

„Kogu kupatus,” ütles Carina ja lahkus.

Wiking tõusis ja läks otse üle koridori kolleeg Roland Larssoni kabinetti. Ta peab kiiremas korras rääkima, et jääb

haiguslehele. Töökaaslased ja piirkondliku politseikeskuse ülemad Luleås peavad leidma asendaja, teise kohaliku politseiuülemale. Aga üks aasta? See tundus täiesti absurdne.

Roland Larsson tõstis pilgu tema poole, kui ta sisse astus.

„Võta kõik kaasa,” ütles Wiking. „Meil on terve relvaarsenal jalutama läinud.”

Roland Larsson töötas kohaliku krimitehnikuna. Tavaliselt tegeles ta nende kriminaaltehniliste ülesannetega, mis Stenträskis ette tulid: sisseмурdmised, kehaline väärkohtlemine, varaline kahju. Mõrvad ja terroriaktid vajasisid abi Luleåst, kuid enamjaolt saadi oma jõududega hakkama.

Nad võtsid kumbki oma patrullauto. Wiking sõitis ees, Granselist mööda ja edasi Pålbergeti poole. Küla koosnes tegelikult vaid mõnest talust, mis asusid Kåtaforsi ja poole viiva maantee ääres. Johan Björkman, kuriteoohver, oli Markuse hea sõber, nad käisid gümnaasiumis paralleelklassides ja töötasid mõlemad raketikatsebaasis. Björkman ostis vanemate talu ära, kui nood lumerookimisest tüdinesid. Jutu järgi viresid vanemad praegu korteris Bodeni lähistel, kuid Wiking ei teadnud, kas see tegelikult ka tõele vastas.

Nüüd igatahes seisis uus taluperemees ja vaatas nõutult õues ringi. Majauks oli tema selja taga pärani lahti, trepil seisis kaks reisikotti ja üks koer.

„Ma käisin sokkide väel sees,” ütles ta, noogutas maja suunas ja lõi koroonatervitusena küünarnukid kokku. Wiking sirutas oma küünarnuki ette, see tundus ülimalt touter. Olgu pandeemia või mitte.

„Relvakapp on läinud,” ütles Johan Björkman.

Koos Roland Larssoniga tegid nad majas kiire ringi, konstateerisid, et enamik asju olid puutumata, peale garderoobi. Riided olid paisatud voodi peale laiali. Nüüd haigutas ruum tühjalt, erandiks riidepuul ripuvad lipsud ja tolmurullid selle koha peal, kus oli seisnud relvakapp. Kapp oli kaalunud

üle 150 kilo ja seetõttu polnud vajalik seda põranda külge kinnitada.

Nad võtsid köögilaua taga istet, Wiking tegi märkmeid. Johan Björkman oli vapustatud, kahvatu ja higine. Ta oli koos uue tüdruksõbraga olnud terve nädala Pite merekuurordis puhkamas, koer oli naabrite pool. Kui ta hommikupoolikul tagasi jõudis, leidis ta eest lahti murtud välisukse ning jah, relvad olid kadunud. Keegi polnud käinud tema majas lilli kastmas või mingil muul põhjusel, ta oli ju ära olnud ainult ühe nädala. Järelikult oli vargus toimunud millalgi reede, 14. augusti ja reede, 21. augusti vahel.

Johan Björkman tõi kausta, kus olid varastatud asjade dokumendid, kõik load ja kindlustused, ning Wikingi kartus sai kinnitust. Kadunud polnud võib-olla küll kogu arsenal, aga peaaegu.

Üks AK-4, padrunikarp 7,62 millimeetrisele laskemoonale koos 800 padruniga, millest 80 olid trasseerivad. Poolautomaatne Glocki püstol. Need olid tema kodukaitserelvad. Lisaks Sako 8 jahipüss, äsja ostetud, korralik relv. Üks veidi väiksem jahipüss metskitsejahiks, Sako Vixen 222. Peale selle üks vana kukkedega 22-kaliibriline Husqvarna haavlipüss.

Õhus oli tunda läheneva vihma lõhna, seega asus Roland Larsson otsima juhtlõngu sissesõiduteelt, aiast ja majast. Nädala jooksul oli puhunud kõva tuul ja korralikult vihma sadanud, mis oli kustutanud enamiku jälgedest, mida oleks sealt võinud varem leida.

„Kes teab, et sul sellised relvad on?” küsis Wiking, kuigi ta juba teadis vastust.

„Kõik teavad,” vastas Johan Björkman.

Wiking noogutas. Björkman oli Kodukaitse rühmaülem ja Stenträski jahiseltsi esimees, kõik teadsid seda.

„Oled sa kellegagi oma relvadest viimasel ajal ka rääkinud?”

„Otsin haavlipüssi Arjepogist eelmisel kevadel. Markus ja Emil on seda proovinud, muidu pole ma kellegagi sellest rääkinud, ei ...”

Markus ja Emil kuulusid mõlemad jahiseltsi, peale selle olid nad ka raketikatsebaasis kolleegid.

„Oled sa viimasel ajal näinud talu ümbruses mingeid võõraid inimesi või sõidukeid?”

„Ei.”

Wiking seisis jalad harkis kuriteoohvri ette.

„Johan,” ütles ta, „kas kapis oli veel midagi? Peale relvade? Midagi, millest meil oleks parem teada?”

Mees vaatas küsiva pilguga.

„Mis mõttes?”

„Ma mõtlen, kas sa panid midagi muud relvakappi? Midagi, mille pärast sa kartsid või mis poleks pidanud võõrastesse kätte sattuma?”

„Mis asi see peaks olema?”

Wiking vaatas talle mõne pika sekundi üksisilmi otsa, kuid mees jäi endale kindlaks. Ta jättis talu Roland Larssoni metoodilise töö valda ja sõitis naabermajade juurde, koputas ustele. Ükski maja ei asunud nii lähedal, et sealt oleks avanenud vaade Björkmani talule. Kaks vanemat paari oli kodus, samuti see naine, kes oli vana palvemaja ära ostanud ja töötas tekstiilikunstnikuna. Keegi neist polnud midagi näinud, aga kõik olid ilmselgelt ehmunud tema küsimustest. Külla taheti tulevikus paigaldada häiresüsteemid.

Tagasiteel jaoskonda hakkas taas vihma kallama. Tal polnud see plaanis, aga kui ta möödus kõrvalteest, mis viis Kallmyreni soo poole, keeras ta sellegipoolest paremale. Sõitis mööda kitsaid metsateid, kuni jõudis loodenurgas asuvalle tagasipöördekohale, parkis auto samale kohale nagu Helena tol päeval. Kolmkümmend aastat ja seitse päeva tagasi. Keeras süüte välja ja jäi autosse istuma. Vihm kloppis kangekaelselt vastu autokatust. Klaasid hakkasid taas uduseks minema.

Ta oli sõitnud siia aastapäeval, kuigi oli lubanud seda mitte teha. Tema sõber Sörentorpi politseikooli päevilt, Mats Vikander, oli paar aastat tagasi temaga kaasas olnud ja ta oli Matsile lubanud, et see kord jääb viimaseks.

Ta oli liiga palju aega soos veetnud.

Tegelikult polnud Kallmyreni soo juures midagi erilist. See oli oma olemuselt siirdesoo, mis jättis kaootilise mulje oma lugematute mätastega, mis paiknesid ilma silmanähtava sümmeetriata igas ilmakaares. Suur soo, aga mitte üks Rootsi suurematest. Jääaja pärandus, nagu kõik teised Skandinaavia sood, tekkinud soostumise tagajärjel. Vähene taimkate toitainevaese sooturba tõttu, kuid seal leidis sooerikat ja sookailu, rabamurakat ja kukemarja, küüvitsat ja villpead. Vaevakaski ja kääbusmände, rabakaid ja jõhvikaid.

Ja sood võisid olla põhjatud, igatahes peaaegu põhjatud. Selle kohta oli palju tõestusmaterjali. Nii inimesed kui ka esemed kadusid igaveseks. Näiteks lahingulennuk, mille neelas seitsmekümnendatel aastatel soo Nässjö lähedal Smålandi maakonnas täielikult endasse. Ta oli seal käinud koos Matsiga. Too koht oli endiselt surnud ja tühi, sile ja paljas mudapeegel, kus midagi ei kasvanud. Draken J35 lennukit ega noort pilooti ei suudetud päästa. Nad puhkasid soos, just nagu Helena.

Fakt oli see, et sood olid muutunud tema kinnisideeks. Ta luges raamatuid, uudiseid ja ettekandeid nende tekkimisest, koostisest ja arengust. Lõpuks veetis ta nii palju aega Kallmyreni soos, et tema ema Karin ja Mats pidasid temaga ühe tõsise jutuajamise. Ta oli jätnud hooletusse nii oma töö kui ka lapsed, et sooserval istuda ja vahtida.

Siin oli Helena haud. Vikingile oli pakutud metalltahvlit kiriku mälestuspargis, kuid ta oli sellest ära öelnud. Helena puhkekoht oli siin.

Kui ta peaks sellesse kasvajasse surema. Kas nad siis kohuksid taas?

Milline lollakas mõte.

Ta avas autoukse, et välja astuda, ja samal silmapilgul sõitis reaktiivlennuk tema pea kohal läbi helibarjääri. See oli fenomen, mis tekkis, kui piloot ületas lennukiga helikiiruse ning tekkis lööklaine, mis kõlas maa peal plahvatust meenutava pauguna. Rõhumuutused põhjustasid selle, et õhuniiskus tabas teda paduvihmana. Ta istus kärmelt autosse tagasi ja tõmbas ukse kinni, vesi voolas mööda nagu alla, süda peksles. See oli ju küll märguanne, et ta peaks sealt eemale hoidma. Ta kissitas taeva poole, aga ei näinud lennukit, see oli juba kaugel vihmapiilvede vahel. Norrakad olid üürinud raketikatsebaasi terveks nädalaks ja ilmselt ka järgmiseks. Kui kauaks nad sinna jäävad, polnud veel avalikustatud, kuid linna pansionaat oli kuni 28. kuupäevani reserveeritud.

Ta vaatas kella. Ta oli kutsutud kella kuueks Markuse ja Josefini poole õhtusöögile. Oli lubanud tulla, kui jõuab kõikide raportite ja tööasjadega ühele poole.

Ta käivitas jälle mootori, tagurdas ja veeres üle männiokaste maantee poole.

Viimane asi, mida ta tahavaatepeeglist nägi, oli vana seitsmekümnendatest pärit maha jäänud hoiatussilt:

KEELUALA

Välismaalastele sissepääs keelatud

RESTRICTED AREA

Entry prohibited for aliens

SPERRGEBIET

Zutritt für Ausländer verboten

ZONE PROHIBEE

Accès interdit aux étrangers

SUOJA-ALUE

Pääsy ulkomaalaisilta kielletty

САНКТУАРЬ

Доступ запрещен для иностранцев

Granselvägeni teel pidi ta sõitma piki keeluala piiri, mis polnud aiaga märgistatud. See oleks olnud võimatu, umbes nagu ehitada tara ümber terve Rhode Islandi osariigi. Stenträskist põhjas asuv raketikatsebaas oli Euroopa suurim massihävitusrelvade katsetusala, kõrgtehnoloogiline militaarbaas. Selle keskmeks oli sõjaväelennuväli, mille ääres rida administratiivseid ja analüütilisteks tegevusteks mõeldud hooneid. Selle koha ametlik nimi oli Missile Test Range Stenträsk, mis oleks võinud vabalt olla mõne Ameerika märulifilmi pealkiri. See oli kogu Wikingi elu foonil taustamürana olemas olnud.

Baas rajati 1957. aastal salajase sõjalennuvälja ja Norrboteni madalmäestikes viiekümnendatel aastatel tehtud tuumarelvakatsetuste kohana. Seal elanud inimesed evakueeriti jäädavalt. Ta oli mitu korda käinud Nausta mahajäetud külas, see seisis endiselt sügaval katseala sisemuses nagu unustatud kaja: üks maja, üks korstnajalg, heinaküün. Kolm saami küla käisid sealkandis põhjapõtru söötmas. Neid hoitati aegsasti eelseisvate katseplahvatuste eest, suhtlus näis hästi toimivat.

Paar ülehelilennukit sõitsid auto kohalt üle taeva. Wiking nägi neid puulatvade taga maandumiseks alla laskumas. Baasi lennuväljale oli rajatud lennutranspordiks mõeldud maandumistrada, mis oli umbes 2200 meetrit pikk ja 35 meetrit lai. Praktikas tähendas see seda, et laiakereline lennuk võis sealt õhku tõusta ja sinna maanduda. Seal oli ka üks 800 meetri pikkune lühirada.

Baasi kasutati kõikvõimalikeks harjutusteks ning auto- maatkahurite ja raketide kvalifitseeritud laskmiseks, kobarpommide, robotite ja pimedas lendamise katsetusteks, mõnikord tehti koostööd õhukaitseüksustega. Oli raha, et kõike alates uutest relvadest kuni elektroonilise sõjapidamiseni kvalifitseeritult mõõta, verifitseerida ja analüüsida.

Pommide efektiivsust taristute ründamisel mõõdeti tihti, kõik vajalik selleks oli olemas. Ehitati näiteks tühjale kohale teid ja sildu ainult sel eesmärgil, et need hiljem õhku lasta.

Alguses kasutas baasi ainult Rootsi kaitsevägi, aga seitsmekümnendate lõpus avati see ka rahvusvaheliseks tarbeks. Iga külastus nõudis siiski juurdepääsumääruse kümnenda paragrahvi järgi Rootsi valitsuse otsesest luba. Pikk nimekiri riike oli pakutavaid võimalusi aastate jooksul kasutanud: Ameerika Ühendriigid, Saksamaa, Prantsusmaa, Jaapan, Šveits, Madalmaad, Türgi, kui nimetada neist vaid mõned.

Kogu kompleksil oli kõrgeim militaarne salastatuse aste. Ükski tegevus polnud avalik. Ometi saadeti välja hoiatusi ja informatsiooni suuremate katsetuste kohta. Arusaadaval põhjustel oli sealsamas lähedal elavate inimeste eest raske saladuses hoida, et katsetatakse ülehelilennukeid. Kindlaid kuupäevi või kellaega ei mainitud kunagi ega ka mitte seda, mis liiki katsetused olid tulemas või kes neist osa võttis. Need olid kaitsesaladused. Kõik ajakavad olid salastatud.

Kuigi kõik kohale sõitnud tehnikud elasid Stenträskis asuvas Stone Swamp Inni pansionaadis. Ühesõnaga polnud tuumafüüsika välja mõelda, kes olid parajasti pomme katsetamas. Piisas võtta baaris üks õlu, sest seda tegid ka tehnikud. Juua lonks ja kuulata, mis keeles kõrvallauas räägitakse. Baasis oli lisaks sadakond töötajat, kes kõik pidid järgima konfidentsiaalsust ja kandsid vaikimiskohustust, kuid sõprade ringis räägiti ometi nii mõndagi.

Üleüldiselt olid kohalikud inimesed raketikatsebaasiga rahul, nii selle suuruse kui ka saladuskattega. Muidu oleks Stenträsk olnud lihtsalt üks väike kohake. Lisaks sellele, et baas oli tähtis kohalik tööandja, olid sissesõitnud tehnikud kohalikele lisisissetulekuallikaks. Tööjõu voolavus oli madal. Kes kord katsebaasi tööle sai, kaldus sinna tööle jääma. Markus Stormberg, Wikingi poeg, oli üks nendest.

„DRAILEN TULEB!”

Nelja-aastane poisike jooksis Wikingi poole ja viskus oma viimasel hüppel pea ees ettepoole vankumatus usus, et ta püütakse enne mahakukkumist kinni. Wiking lasi autovõtmetel põrandale kukkuda ja sai poisist viimasel hetkel kinni.

„Juhuu,” ütles vanaisa ja tõstis poisi õhku, laps hakkas raskeks muutuma. Poiss karjus vaimustusest.

„Oled sa täna tugev?” küsis Wiking ja keeras ta pea alaspidi rippu. Uus kiljatus.

„Ma olen ülitugev! Ma olen Drailen!”

Wiking pani poisi korkmatile maha, too pörkas üles-alla nagu kummipall.

„Veel, vanaisa!”

„Las vanaisa istub, ta on juba vana mees,” ütles Markus ja ulatas oma isale äsja avatud õllepudeli.

Wiking vajus õllepudel käes kõögidiivanile istuma, laps ronis otsekohe tema sülle.

„Kas me võime Vallbomsvägenile sõita?” lunis ta. „Palun, palun, palun ...”

„Elliot, kas sa pissil käisid?” küsis Josefin, kes tuli köögist, pisitütar süles. Maja Maria Helena, ristitud ja õnnistatud Stenträski kirikus.

„Ma olen Drailen,” kordas poiss. „Mul pole aega.”

Drailen oli Wikingi ja Ellioti päris oma superkangelane. Ta elas Vallbomsvägeni tänava lõpus, mis oli kord kulgenud Holmträski ja Arnemarki vahel. Praegu oli see nii kehvast seisusest, et oli vaevu sõidetav, vähemalt Wikingi ja Ellioti versiooni järgi. Sest sinnaminekuks pidi Elliot istuma vanaisa süles ja korralikult kinni hoidma. Suured kivid ja sügavad augud muutsid vanaisa süles olles tee väga konarlikuks ning tihtipeale sõideti kraavi, mis oli väga populaarne.

„Mine emmega pissile,” ütles Wiking, lasi poisi põrandale tagasi ja sirutas käe autovõtmete järele.

Josefin kallistas Wikingit kiirelt, mõlemad olid juba COVID-19 läbi põdenud, nii et nakkusohu polnud. Enne lapsehoolduspuhkust oli Josefin töötanud valla personali-osakonnas, ausalt öeldes ei saanud Wiking päris täpselt aru, milles tema töö seisnes.

„Kas sa selle kurgukipituse suhtes oled midagi ette võtnud?” küsis Josefin. „See võib olla angiin, sul on võib-olla antibiootikume tarvis.”

Wiking kõhatas, pidi rääkima.

„Ma andsin eelmisel nädalal haiglas proovid,” ütles ta.

„Karini sünnipäevapidu on esmaspäeval,” ütles Josefin. „Ma tellisin võileivatordi, kas saad selle Holmdahli kohvikust ära tuua?”

„Ikka, võtan mööda sõites peale.”

Markus rüüpas lonksu õlut.

„Kas saate süüdlased kätte?”

Wiking rüüpas korraliku lonksu, neelatas ja vaatas oma pojale otsa. Poeg oli tema moodi, kõik ütlesid seda.

„Relvaröövi mõtled? Asjalood on segased. Me ei tea isegi, millal see juhtus. Keegi pole midagi näinud.”

„Johan on täiesti endast väljas. Ta tahab maja maha müüa ja ära kolida.”

„See on tavaline reaktsioon peale röövi,” lausus Wiking. „Ütle talle, et ta ootaks ja vaataks.”

Mobiiltelefon hakkas põuetaskus helisema, ta koukis selle välja ja vaatas ekraani. Roland Larsson. Tõusis, käega vabandavalt žestikuleerides, ja liikus välisukse suunas.

„Viie minuti pärast saab süüa,” ütles Markus ja läks pliidi äärde.

„Leidsid sa midagi?” küsis Wiking telefonis ja sulges enda järel ukse.

„Kõik on üsna lihtne,” vastas Roland Larsson. „Pätt tõstis relvakapi mingile stabiilsemat sorti transpordialusele ja vee-retas selle autoni.”

„Kui palju neid oli?”

„Vähemalt kolm, ütleks ma, et kappi tõsta. Aga ma ei helistanud selle pärast. Sa kuulsid, mis Tenstas teisipäeval juhtus?”

Tensta? Selle eeslinna nimi tõi palju mälestusi meelde, kuid ei midagi teisipäevast.

„Paugupealt küll ei oska öelda, mis siis?”

„Jõugutulistamine pitsarestoranis?”

Selles piirkonnas toimunud hiljutiste tulevahetuste üksik-asjad olid tema jaoks segased. Neli meest lasti pitsarestoranis maha? Kolm said haavata?

„Need relvad võisid olla pärit Pålbergetist,” ütles Roland Larsson.

„Oh, kurat. Miks seda arvatakse?”

„Kolleegid Järvast vahistasid täna pärastlõunal mingi nolgi. Leidsid tema voodi alt samasuguse komplekti relvi nagu need, mis Björkmani juurest ära kadusid.”

„Täpselt samad?”

„Ilmselt. Björkman on maja taga asuva heinaküüni pihta laskmist harjutanud, me oleme seinapalkidest hulga kuule võrdluseks välja urgitsenud. Eks näis, kas Linköping leiab seal midagi.”

Wiking noogutas omaette, riiklik kohtuekspertiisikeskus saaks võrrelda omavahel heinakuurist ja pitsarestoranist leitud kuule. Roland Larsson oli suurepärase krimitehnik. Asjalik ja metoodiline. Pisut igav võib-olla, aga ta ise oli ju ka.

„Kas keegi meist peab sinna kohale sõitma?”

„Ei kujuta ette. Kuulid saadeti just teele. RKK võtab ju ühendust, kui neil mõni küsimus tekib.”

Järsku lõi talle pähe: Roland Larsson saab ilusti ilma minuta hakkama. Ta võtaks uurimise üle, ilma probleemideta. Politseijaoskonnas jätkuks töö, katkemata.

„Kas sa pauku kuulsid?” küsis Wiking.

„Nad hoiatasid nädalavahetusel baasis toimuvate üleheli-
lendude eest. Ma ei hoia sind rohkem kinni. Esmaspäeval
näeme.”

Nad lõpetasid kõne. Wiking pistis telefoni tagasi põuetas-
kusse ja silmitses ümbruskonda. Vihma enam ei sadanud,
lääne poolt hakkas taevas selginema. Pilverünkade taga võis
aimata päikest.

Poja maja asus asula äärealal, see oli kaheksakümnendatel
ehitatud Älvsby moodulmaja. Carina Burstrand, politseijaos-
konna administraator, elas kõrvaltänavas. See oli tore koht
laste kasvatamiseks, seal olid kiiged ja batuut. Miks ta ise
kunagi selle peale polnud tulnud? Tal oleks ju olnud raha,
et väike osmik osta. Selle asemel oli ta oma voodi elutuppa
viinud, kui Markus teismeikka jõudis, et noored saaksid
kumbki oma magamistoa.

Kolmkümmend aastat. Mis kasu sellest oli? Ja nüüd ta
võib-olla sureb.

Ta astus muruvaibal paar sammu ja vajus maha. Viskas
end pikali, käed küljele välja sirutatud, ja vaatas üles tae-
vasse. Maapinna niiskus tungis ta riietesse, ta vaatas üleheli-
lennuki jäetud kondensjälge, mis laius kui kriiditõmme üle
taeva.

„Kui sa oled olemas,” sosistas ta, „siis saada mulle märk.
Nüüd on su võimalus. Kas ma suren? On see lõpp?”

Midagi ei juhtunud. Ei ühtki lennukit, isegi mitte lehe-
sahinat puudel.

Ta ohkas ja tõusis püsti. Ta oli märjaks saanud. Üritas
hullema mustuse ära puhastada, enne kui tagasi tuppa poja
juurde läks.

Markus ja Josefin olid valmistanud pruunistatud sibula ja
šampinjonidega põdraprae koorekastmes. Keedukartul ja
soolakurk, Husmani näkileib, Bregotti või meresoolaga. Pih-
lakatarretis, glasuuritud porgandid ja pohlamoos. Wiking ei